

Albert en Hetty Kuiper verzilverden kans om te starten met beperkt budget

Aan de bak in Zweden

Met minder dan anderhalve ton eigen geld vertrokken Albert en Hetty Kuiper in 2006 naar Zweden. Nog geen zes jaar later is het bedrijf verdubbeld in omvang. De kosten voor grond en quotum zijn on-Nederlands laag, maar de krachtvoerkosten erg hoog.

tekst **Tijmen van Zessen**

Toen we in 2005 over de brug bij Malmö Zweden binnenreden, wisten we het direct. We zeiden tegen elkaar: wow zeg, wat een mooi land om in te wonen.' Albert Kuiper kan zich zijn eerste kennismaking met Zweden nog goed herinneren. Het fraaie landschap en het sociale klimaat lokten hem en zijn vrouw Hetty een jaar later naar Zweden. 'Zweden is bovendien zo'n beetje het enige Europese land waar je toen nog met een beperkt budget aan de bak kwam. Wij hadden een startkapitaal van 140.000 euro.'

Negentig euro pacht

Het bedrijf dat ze kochten, ligt in het dorp Bullaren, 130 kilometer ten noorden van Göteborg. Het was een voormalig onderzoeksbedrijf van de Zweedse landbouwuniversiteit. Albert: 'Er was ruimte voor 62 melkkoeien, maar in de zomer van 2009 hebben we een deel van de oude potstal met ligboxen ingericht. We melken inmiddels 90 koeien en willen doorgroeien naar 125 koeien inclusief droogstaand vee. Sinds vorig jaar

melken we met twee robots volgens het feed-first-systeem.'

De uitbreiding van de bedrijfsgebouwen betekende ook een opschaling van het melkquotum. Maar dat gaat in Zweden tegen andere prijzen dan in Nederland. Albert en Hetty kochten drie ton melkquotum voor een bedrag van 1500 euro. 'Dat zijn de administratiekosten', grinnikt Albert. 'Zweden melkt maar 85 procent van het melkquotum vol en je mag hier meer leveren dan het quotum groot is. We hebben quotum gekocht omdat dit een voorwaarde was voor de investeringssteun voor bedrijfsontwikkeling.' Met een quotumprijs van een halve cent per kilo, een pachtprijs van 90 euro per hectare en een ecologische melkprijs van gemiddeld 43 eurocent per kilo in het afgelopen seizoen lijkt Zweden het land van melk en honing. Toch verdienen de zonnige omstandigheden een nuance-ring, verzekert Albert. 'Onze melkprijs ligt tien cent per kilo melk hoger omdat we een ecologische bedrijfsvoering hebben. En die melkprijs is ook noodzakelijk om de extra kosten

voor het voer te compenseren. Wij betalen voor een kilo ecologische soja 73 eurocent en voeren in totaal 27 kilo krachtvoer per honderd kilo melk.'

Het krachtvoer van Kuipers bestaat verder uit enkelvoudige grondstoffen, zoals gerst, tarwe, haver en veldbonen. Deze voeders zijn in de omgeving geproduceerd en koopt hij allemaal aan, ook al is zijn bedrijf met minder dan een halve koe per hectare nog zo extensief. 'We telen zelf alleen dertig hectare geheleplantsilage, gps. Verder verbouwen we uitsluitend gras en hooi. Ecologisch is mais niet aantrekkelijk vanwege de onkruiddruk en graan levert in andere regio's hogere opbrengsten, waardoor het goedkoper is om dat aan te kopen. Bovendien zit de dichtstbijzijnde loonwerker hier honderd kilometer verderop.' De kleine percelen, de grote afstanden en het heuvelachtige landschap zorgen voor hoge bewerkingskosten.

In juni 22 uur licht per dag

Maar waarom zoveel krachtvoer voeren als er veel grond is, als er voor 90 euro per hectare is te pachten? Waarom niet meer melk uit ruwvoer produceren? 'Eén hectare land produceert hier minder dan in Nederland, we halen maxi-

Hetty en Albert Kuiper

Albert en Hetty Kuiper kochten in 2006 een melkveebedrijf in Zweden. De bedrijfsvoering is in veel opzichten anders dan in Nederland en Vlaanderen. Zo is het telen van Engels raaigras en ecologische mais praktisch onmogelijk.

Aantal melkkoeien:	90
Melkquotum:	1.100.000 kg
Grond in gebruik:	245 hectare, waarvan in eigendom 65 hectare bos en 45 ha grasland
Productie:	9600 kg, 4,00% vet, 3,20% eiwit

maal drie snedes per jaar. Ik wil niet afhankelijk zijn van de derde snede gras, daarvan produceert een koe te weinig. We melken nu vooral van de eerste en de tweede snede. Deze is kwalitatief gezien zelfs beter dan in Nederland, dankzij de hoge lichtopbrengst in Zweden. In juni is het op een etmaal wel 22 uur licht. Dat zorgt voor veel energie in het gras; de eerste snede wordt begin juni gemaaid en zat tot nu toe altijd boven de duizend vcm per kilo droge stof. Op deze manier halen we met een ecologische bedrijfsvoering een productie van 9600 kilo melk per koe per jaar', legt Kuipers uit.

In 2009 is het oude deel van de postal ingericht met ligboxen

'Onze grootste achilleshiel is het eiwitgehalte in het ruwvoer. De kuilen bevatten slechts rond de 130 gram ruw eiwit per kg droge stof.' Kuipers neemt dit jaar genoegen met een iets minder hoge productie, omdat het economisch niet aantrekkelijk is om extra krachtvoer te verstrekken. Maar zijn vizier staat wel bewust gericht op een hoge productie. 'We zijn hier begonnen met een beperkt startkapitaal en hadden maar één doel: melken.'

Over de productie zijn ze inmiddels tevreden, de volgende stap is het optimaliseren van de ruwvoerproductie. 'De laat-

ste jaren is weinig grasland vernieuwd omdat we de grond niet konden missen. Hierdoor is de onkruiddruk toegenomen. Nu we dertig hectare extra grond kunnen bijpachten, is er ruimte om de ruwvoer kwaliteit te verbeteren. Niet met Engels raaigras, want dat is in de winter snel verdwenen. Wij werken vooral met timotee, beemdgrassen, klover en tien procent Engels raaigras.'

Kruisen met roodbonte holsteins

De veestapel van Kuiper bestaat voor 85 procent uit holsteinkoeien en voor 15 procent uit Zweeds-roodbontvee. Die laatste categorie kruist Kuiper in met roodbonte holsteins. 'De Zweeds roodbonten produceren niet slecht, hebben ook wat hogere gehalten, maar de uierkwaliteit en het melktype schieten in mijn ogen tekort.'

De veehouder insemineert op dit moment vooral met Steady, Fever, Vanguard, Bachelor, Windbrook en D-Expo. Hij legt sterk de nadruk op beenwerk omdat koeien in een automatisch melksysteem extra goed moeten kunnen lopen. Het heuvelachtige landschap en de stenen in de grond eisen ook veel van het beenwerk tijdens de in Zweden verplichte weideperiode.

De uitstraling van een holsteinkoe spreekt Kuiper enorm aan. 'Een holstein is vrouwelijker en melktypischer. Ook in een ecologische bedrijfsvoering moet een koe makkelijk kunnen produceren, veel melktype staat niet gelijk aan smal. En ik wil ook wel eens in de stal over het voerhek kunnen hangen en zeggen: goh, wat een mooie koe.' |

In Zweden is weidegang verplicht